

Kommentar til **Kommissionens grøn bog om det fremtidige fælles europæiske asylsystem** fra **Initiativgruppen til støtte for afviste irakiske asylansøgere**

Vi – Initiativgruppen til støtte for afviste irakiske asylansøgere – vil gerne benytte muligheden til at kommentere dele af Kommissionens grøn bog om det fremtidige fælles europæiske asylsystem. Vores kommentarer vedrører især grøn bogens kapitel 2.

Generelt kan vi fuldt ud tilslutte os, at målet for det fælles europæiske asylsystem bør være ”at opnå både en højere fælles beskyttelsesstandard og større lighed med hensyn til beskyttelsen i EU og at sikre større solidaritet mellem EU-medlemslandene” – forudsat, at der netop bliver tale om en fælles beskyttelsesstandard, som ligger på et højere – og gerne et væsentligt højere – niveau end i dag.

Behovet for en sådan fælles standard på højt niveau illustreres meget tydeligt af den praksis, europæiske lande aktuelt har i behandlingen af irakiske asylansøgere. Her viser en opgørelse i Dansk Flygtningehjælps nyhedsbrev Artikel 1a, nr. 1 fra 2007, at Sverige topper listen for god behandling af asylansøgere fra Irak med en anerkendelsesprocent på over 80. Hertil kommer, at Sverige alene modtog 40 pct. af de irakere, der i 2006 søgte asyl i Europa. Nederst på listen som nr. 14 og 15 finder man Danmark og Grækenland med anerkendelses-procenter på henholdsvis 7 og 0. For Grækenlands vedkommende gælder, at ingen irakere har fået asyl i første instans, og at behandlingen ved anden instans er suspenderet.

At der kan forekomme så store forskelle i behandlingen af asylansøgere fra samme land, som aktuelt gør sig gældende i EU – herunder markante forskelle mellem nabolandene Danmark og Sverige – viser, at der er brug for beslutninger, der kan skabe ”en højere fælles beskyttelsesstandard”.

Vedr. 2.1. Behandling af asylansøgninger

Ønsket om ”en højere fælles beskyttelsesstandard” i asylsystemet stiller helt naturligt krav om, at EU-landenes lovgivning på dette punkt tilnærmes hinanden. Som fælles mindstekrav vil vi pege på, at asylansøgere ved ankomsten skal tilbydes kontakt til advokat og rådgivning af en uvildig instans, som er uafhængig af regeringen, politiet og de statslige instanser, der står for asylbehandlingen. Erfaringen har desværre vist, at asylansøgere i en række tilfælde har undladt at videregive væsentlige informationer ved det første interview, de har haft med udlændingemyndighederne. Når disse oplysninger senere er kommet frem, har udlændinge-myndighederne ofte draget asylansøgerens troværdighed i tvivl, fordi oplysningerne ikke kom frem ved det første interview – f.eks. kan myndighederne udtrykke mistanke om, at ”nye oplysninger” er opfundet for at styrke asylansøgerens sag. Men måske har asylansøgeren undladt at nævne disse oplysninger – af uvidenhed, af usikkerhed (mange kommer fra lande, hvor man ikke har stor tillid til politi og andre offentlige myndigheder) eller på grund af ære og blufærdighed (nogle mennesker har været udsat for overgreb, de er skamfulde over at skulle fortælle videre til andre). Derfor er adgangen til uvildig rådgivning og advokat straks efter, at asylansøgeren har begæret asyl, en væsentlig forudsætning for en retfærdig sagsbehandling senere i forløbet.

For det andet bør der altid være mulighed for at anke et afslag, der er truffet af den første instans i asylbehandlingen, til en anden instans – og denne sidste instans i asylbehandlingen bør indrettes sådan, at behandlingen af en sag sker efter samme principper, som gælder for retssager ved en almindelig domstol, herunder offentlighed

(møderne skal som udgangspunkt være åbne), mulighed for at føre vidner. Og hvis der ikke findes disse domstolslignende elementer i den instans, der træffer den endelige afgørelse i en asylsag, skal der være mulighed for at indbringe denne instans' afgørelse for en domstol i det almindelige retssystem.

For det tredje er det et ufravigeligt krav, at dommerne (ved sidste instansbehandling) skal være uafhængige af regering og udlændingemyndigheder – og ikke som den gældende danske praksis, hvor integrationsministeren indstiller en tredjedel af Flygtningenævnets medlemmer, og hvor det tillige kræves, at disse medlemmer skal gøre tjeneste i Integrationsministeriet. Her skal der indføres en klar adskillelse mellem den dømmende og udøvende magt.

For det fjerde skal det være krav under hele sagsbehandlingen, at der som udgangspunkt kun må medvirke uddannede tolke, der kan dokumentere de fornødne sprogkundskaber. Ligeledes skal der være mulighed for at fravælge en tolk, hvis man har begrundet mistanke om, at han/hun ikke er upartisk. Det bør dog overvejes, om man skal give en asylansøger mulighed for at medbringe egen tolk. (Problemet er, at der i nogle tilfælde er så få personer fra en given nationalitet i modtagelandet, at det kan være svært at finde en kvalificeret, upartisk tolk. Det kan i nogle tilfælde betyde, at en asylansøger tøver med at videregive vigtige oplysninger af frygt for, at de via tolken vil rygtes blandt landsmænd, der bor i landet – og det kan føre til, at en asylansøger får afslag.)

Asylansøgere skal ganske enkelt sikres samme retssikkerhed som gælder for landets egne statsborgere.

Vedr. 2.2. Modtagelsesbetingelser for asylansøgere

Vi finder det vigtigt, at asylansøgere opholder sig så kort tid som muligt i asyллеjre. Det kan være nødvendigt i en første tid, mens der foretages interview, og grundlaget for asylansøgningen afklares, men herefter bør asylansøgere have mulighed for at bo og arbejde i civilsamfundet, ligesom deres børn bør have mulighed for at gå i skole og uddanne sig på lige fod med jævnaldrende børn og unge. Som en undtagelse skal der – efter nærmere angivne retningslinjer – være mulighed for at anholde og tilbageholde asylansøgere, der begår kriminalitet i modtagelandet. Men sådanne indgreb må aldrig få karakter af vilkårlighed. Her skal også gælde, at asylansøgere er underlagt samme retssikkerhed som landets egne statsborgere.

Asylansøgere bør allerede under behandlingen af deres asylsag have mulighed for at arbejde/videreudanne sig i det land, hvor de søger asyl. Det er først og fremmest vigtigt for asylansøgeren. Det at have et arbejde og yde en indsats i samfundet spiller for mange en stor rolle i forhold til identitet og ære. Derfor kan det at have et arbejde bidrage til, at asylansøgeren opretholder sit selvværd. Muligheden for at kunne arbejde – og derved få sig en meningsfyldt tilværelse – vil have stor menneskelig betydning for mange.

Hertil kommer, at det på længere sigt – uanset om asylansøgeren skal bo kort eller lang tid i modtagelandet – er til gavn for såvel modtageland som hjemland, at asylansøgeren får mulighed for at bruge og videreudvikle de kvalifikationer, han/hun har med i bagagen som flygtning. Og det vil være et langt bedre alternativ, end at han/hun skal affinde sig med en passiv tilværelse – måske i flere år. Det sidste vil næsten uvilkårligt føre til psykiske lidelser, og det vil hverken asylansøgeren, modtagelandet eller hjemlandet have gavn af. Hvis det en dag bliver muligt for asylansøgeren at vende tilbage til sit hjemland, vil hjemlandet ikke have gavn af at modtage mennesker, der er blevet fysiske og/eller psykiske krøblinger – det vil kun være en ekstra byrde for landet.

Tilsvarende skal børn og unge have mulighed for at gå i skole og uddanne sig på lige fod med jævnaldrende, så kan de stimulere og udvikle de evner og talenter, de er udstyret med. Ingen har glæde af, at asylbørnene kun i begrænset omfang evner at læse og skrive og i øvrigt bliver gjort til funktionelle analfabeter. De skal have nogle mål, de

kan stræbe efter at nå. Det vil være med til at højne deres livskvalitet. Ud over almindelig skolegang og undervisning, skal børn og unge også undervises i deres modersmål, så de fortsat vil beherske deres hjemlands sprog, hvis de en dag bliver i stand til at vende tilbage til hjemlandet. I dag hører vi desværre, at en del ikke ønsker at rejse tilbage til deres hjemland, fordi deres børn ikke kan sproget, og derfor frygter forældrene, at børnene vil få svært ved at klare sig i hjemlandet.

Det skal også sikres, at asylansøgere under alle faser af deres sag sikres mulighed for lægebehandling, medicin m.v. på lige fod med modtagelandets egne statsborgere.

Vedr. 2.3. Indrømmelse af beskyttelse

Som allerede nævnt i indledningen bør der indføres en mere ensartet beskyttelse af mennesker, der søger asyl i EU's medlemslande. Det er ikke holdbart med så store forskelle, som vi for tiden ser i forhold til irakiske asylansøgere. En mere ensartet beskyttelse kunne opnås ved at udarbejde en fælles tilføjelse til Flygtningekonventionens definition i artikel 1a – og således udvide det fælles grundlag for at give asylansøgere beskyttelse i EU.

Som et vigtigt element i en ny udvidet fælles bestemmelse om grundlaget for at give asyl i EU bør der tilføjes et punkt, der sikrer, at asylansøgere, der får afslag på asyl, men ikke kan sendes tilbage til deres hjemland på grund af borgerkrig, manglende sikkerhed i landet eller lignende – som vi aktuelt oplever det med Irak – sikres opholdstilladelse i modtagelandet, indtil de en dag kan vende tilbage. Det er ganske enkelt uværdigt, som det sker i dag, at vi ser Danmark gennem motivationsfremmende foranstaltninger lægge pres på irakiske asylansøgere, der har fået afslag på asyl, for at få dem til at rejse til Irak, mens der fortsat strømmer tusindvis af flygtninge ud af Irak – og på trods af, at FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) er kommet med meget klare henstillinger om at give disse mennesker opholdstilladelse. En sådan bestemmelse kunne således knyttes sammen med en forpligtelse til at følge UNHCR's henstillinger.

Vedr. 2.4. Tværgående spørgsmål

Når det gælder rådgivning, tolkning, interview m.v. henviser vi til det, vi allerede har anført herom under punkt 2.1.

Med hensyn til integration er vi overbevist om, at de punkter, vi har anført under punkt 2.2. om adgang til arbejde og uddannelse, vil gavne integrationen af de asylansøgere, der får opholdstilladelse i modtagelandet. Det er efter vores opfattelse vigtigt, at man fra dag 1 hjælper asylansøgeren bedst muligt til at gå den fremtid i møde, som på det tidspunkt er ukendt. Asylansøgeren skal have mulighed for bedst muligt at kunne fungere i modtagelandet, lære dets sprog, søge arbejde, lære om landet m.v., så han/hun let kan integreres i det nye samfund, hvis asylansøgningen ender med en opholdstilladelse. Samtidig skal asylansøgeren have mulighed for at følge med i udviklingen i sit hjemland, læse aviser, se tv derfra, børnene skal have modersmålsundervisning m.v., så de bedst muligt kan genintegreres i det samfund, de er flygtet fra, hvis det en dag bliver muligt at vende tilbage dertil.

København, den 30. september 2007

Initiativgruppen til støtte for afviste irakiske asylansøgere